

Az aszálykárt is túl kellene élni

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének információi szerint is jelentős károkat okoz az aszály a szántóföldi növénytermesztőknek. Máhr Andrással, a MOSZ főtítkárhelyettesével és Csósz Tiborral, a MOSZ tanácsosával arról beszélgettünk, milyen károk keletkeztek és mivel kell szembenéznük a termelőknek.

Jelenleg még folyik az aratás, de néhol már végeztek vele. Az ország nagyobb részén súlyos aszály van. A keleti és a déli megyékben a szokásos csapadék fele sem hullott, de még a jobb helyzetben lévő nyugati megyékben sem érte el az ideai csapadék mennyisége a szokásosat. Mindez a betakarítási eredményeken is meglátszik.

Hazánk déli és középső területe egyébként is jellemzően száraz, de az ideai aszály annál is súlyosabb, mint amit természeti-környezeti adottságaink indokolnak. Általában az aszály a nyári betakarítású gabonáknál – elsősorban a búzánál – vagy az őszi betakarítású növényeknél – a napraforgónál és a kukoricánál – jelenik meg és okoz kisebb-nagyobb termés kiesést. Idén viszont, annak ellenére, hogy a kukorica még hosszú ideig áll a táblákon, már most úgy tűnik, hogy még nagyobb károk esnek benne, mint a kalászosokban.

A szokásosnak mondható 8 millió tonnás szemtermésnek akár a fele is elveszhet. Már látszik, hogy a tömegtakarmányokból – siló, széna, lucerna – hiány lesz, és ami terem, annak a minősége is kérdéses. Mindez további áremelkedést vetít előre, jelentette ki Csósz Tibor.

Máhr András megerősítette, hogy a mostani aszály következményei a szokásosnál is súlyosabbak, és a gyengébb minőségű tömegtakarmányok beltartalmi értéke is elmarad az optimálistól, ami például a tejtermelésben okozhat minőségi és mennyiségi problémákat. Különösen súlyos most az aszályhelyzet, mivel ez együtt járt egy mezőgazdasági költség- és felvásárlási árrobbanással. Rendkívül nehéz helyzetbe kerültek a gazdák, gazdálkodók, mert olyan időszakban sújtja őket a természet is, amikor a növénytermesztés költségeinek drasztikus növekedését kell elszenvedniük.

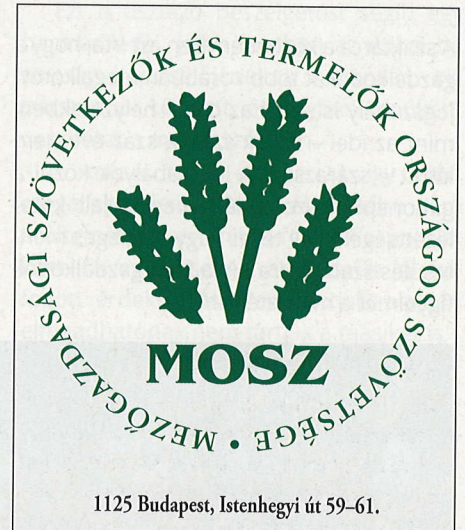
A növénytermesztés költségei 2021 negyedik negyedében elszabadultak. Mindenki előtt ismert, hogy a gázár

5–6-szorosára nőtt, ami együtt járt a műtrágyaárak 3–5-szörös növekedésével. A növénytermesztésben meghatározó gázolaj ára több mint kétszeresére drágult. Ma az agrártermelők több mint 800 forintért kapják a gázolaj literjét. Sorolhatnánk tovább, megkétszereződtek az alkatrészek, és az erő- és munkagépek ára, elsősorban az elszabadult euró árfolyam miatt. Tény, nőtték a növények felvásárlási árai 40–60 százalékkal, viszont jól látható, hogy ez az emelkedés nem éri el az inputárak növekedési ütemét. Sem a fogyasztó, sem a gazda nem örül ennek.

Az aszály miatt a termés 30–50 százaléka elveszett, ezért az aszályval sújtott növénytermesztők ez évben komoly veszteséget lesznek kénytelenek elviselni. A helyzet azonban ennél is kedvezőtlenebb, hiszen az energia-, a takarmányárak emelkedése miatt a meghatározó állattenyésztési ágazatok – sertés, baromfi, szarvasmarha – eleve jövedelemvesztéssel kellett, hogy szembesüljenek, amit az aszály miatti kínálatipozíció-változás tovább ront. Mindennek sajnos elkerülhetetlen további élelmiszer-áremelkedés lesz a következménye, állítja a főtítkárhelyettes.

Máhr András szerint ebben a helyzetben elengedhetetlen az aszálykárok kompenzációja. De itt sincsenek jó kilátások. A több mint egy évtizede működő agrárkárenyhítési alapon rendelkezésre álló források – annak ellenére, hogy idén 50 százalékkal emelték a gazdák befizetési kötelezettségét – csak a töredékét fedezik a várható kárigénynek. A kárenyhítési alap szabálya szerint a magyar állam legalább annyival egészíti ki az alapot, amennyi a gazdák befizetése. Ebből következően, ennél is nagyobb mértékben segíthet a gazdákra a költségvetés – ha a szándék megvan.

A MOSZ kéri, hogy a kialakult rendkívül súlyos helyzetre való tekintettel a kormány rendelkezzen az alap feltöltéséről. Ez a korábbiakban elmondottakon kívül

azért is megalapozott kérés, mert az elmúlt években – amikor az alap forrásokat gyűjthetett volna például az idén kialakult helyzetre – az eredeti céloktól eltérően több mint 7 milliárd forintot fizetett ki a Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Kamarának a jégkarmérséklő rendszer működtetésére.

A MOSZ többször tette fel azt a kérdést, hogy e rendszer költségeit miért a gazdák fizetik. Ugyanis, ha ez a rendszer jól működik, akkor megakadályozza a jégverést, s a jégesőből származó kár kisebb része az, ami a gazdálkodóknál következik be. A károk zöme ingó és ingatlan értéktárgyak kapcsán (gépkocsi, épületek stb.) jelennek meg. Így megállapítható, hogy a legnagyobb támogatást a rendszerbe be nem fizető biztosító-intézetek kapják. A MOSZ már többször kezdeményezte, hogy a kárenyhítési rendszer ne a biztosítókat, hanem a gazdákat támogassa. Előzőekre tekintettel a MOSZ arra kéri az Agrárkamarát, hogy mondjon le a kárenyhítési alapról neki járó ideai 1,5 milliárd forintról, ezzel is hozzájárulva tagjai, a gazdák megsegítéséhez, mondta végül a főtítkárhelyettes.

H. Gy.